

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

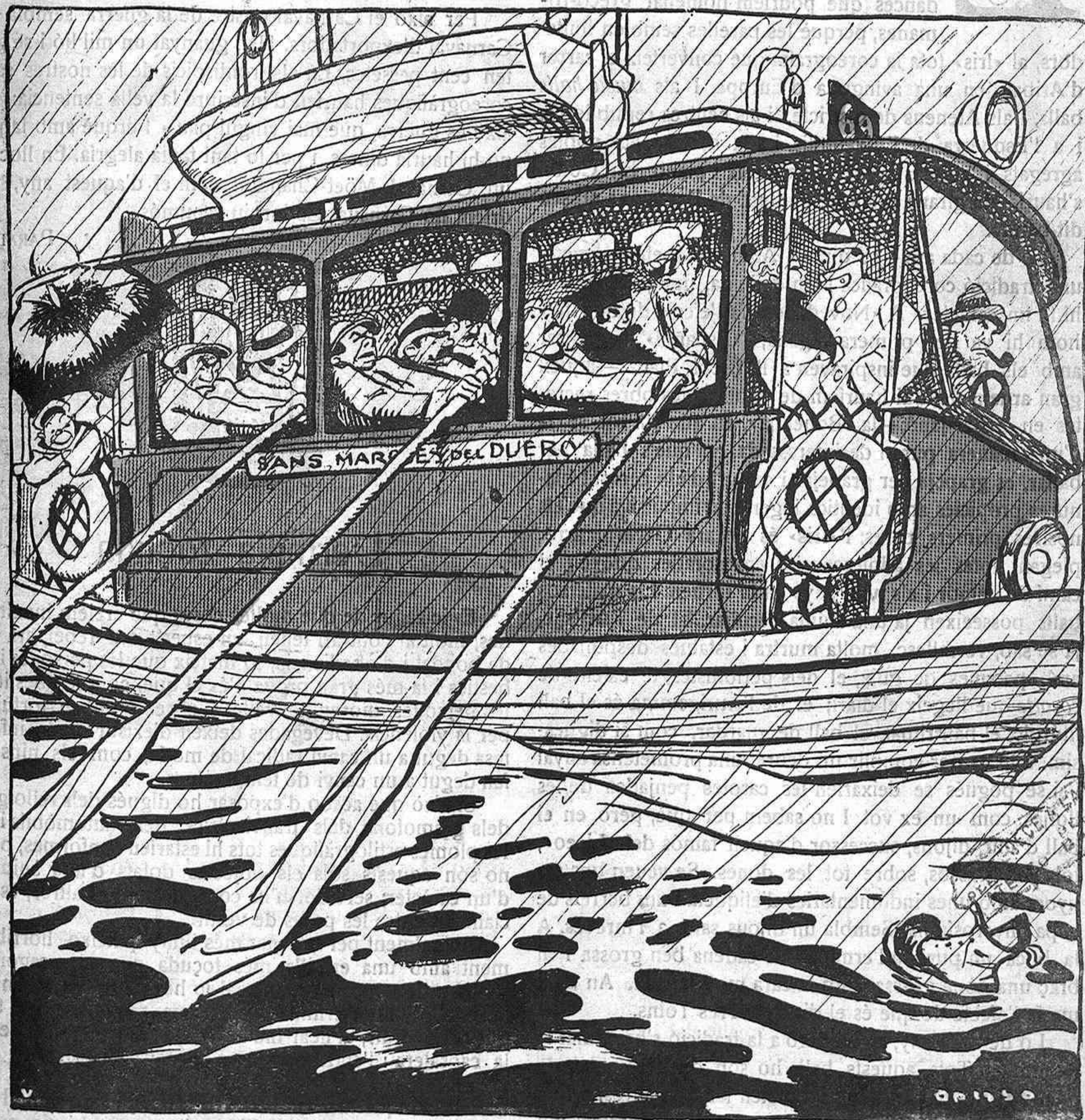
Núm. 1990 — ANY XXXIX

BARCELONA 16 DE FEBRER DE 1917

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims — Atrassats: 20

BARCELONA HUMIDA

Si arriba a ploure una mica més...

L'ardenta Barcelona

La ciutat està convertida en una sala de ball. A «Novedades» balls cromàtics, al «Espanyol» balls d'un sol color, a la «Bohemia» dances [que podríem nomenar greco-romanes, perquè les parelles semblen lluitadors, al «Iris» tota la coreografia que converteix el carrer d'Aribau en una avinguda d'Europa. I als *music-halls* balls, i als Ateneus de districte, i als centres republicans, i a l'Esquerra de l'Aixamplis, i a la dreta, i als pobles agregats, i a totes les cases amb sala i piano. En Colón s'hauria de girar i estendre damunt de Barcelona el seu dit-batuta.

Lo de cada any—se dirà.— Aquí hi ha, efectivament, una tradició coreogràfica i tan definida, que ja cada ball hi té un caràcter. A «Novedades» fa l'efecte de que tot-hom hi va per primera vegada; l'«Espanyol» fa pensar amb els balls que inspiraven a l'Eusebi Planas—aquell gran ardent del qui hauríem de publicar les obres secretes en paper japó;—la «Bohemia», en que allí tot se fa d'una manera pura i desinteressada, en que's balla per ballar, es grapeja per grapejar i se surt d'allí cercant blanures propícies amb idèntica ingenuïtat impulsiva que els nostres primers pares; l'«Iris» és encara Gavarni, arreplegant totes les adolescències enamorades que en el camí de l'amor i als vint anys ja hi tornen. Els mateixos balls posseeixen ja una ànima peculiar. El de l'Artístic, ja se sab, versallesc, molta murtra i estatués despullades amb petxines de guix; el dels periodistes, té caient de *cocotte* que llegeix el diari; el de l'Aurigemma és el ball litúrgic, el ball ritual, el ball de guardar, com si diguessim. S'hi va per complir un deure, una prometença anyal i si se pogués se deixarien les carotes penjades de les llotjes com un ex vot. I no sabem per què, però en el ball d'ahir, dijous, successor d'aquell famós del «Liceo», tots són grassos, sobre tot les dones. Se veuen uns senyors amb unes indumentaries d'etiqueta i uns berrets de copa inverosímils. Sembla un dijous sant a l'inrevés. A la boca un puro, a l'ermilla una cadena ben grossa i al braç una dona grossa amb la cara molt tapada. An a mi me fa l'efecte de que és el dia dels Tres Toms.

Lo de cada any, sí; emperò a la tradició s'ha sumat la neutralitat. Tots aquests balls ho són de neutralitat, de gent que no té penes ni l'inquieten les dels altres, i que demana guerra a Sebastopol, que en els dies corrents vol dir a França. Hi ha més gent que els altres anys—diuen a tot arreu.— I més diners—s'afegeix.— Són els diners

de la guerra. An el fabricant de la broma, además de tenir telers a Terrassa o al Pla o a la muntanya, els té a les trinxeres. Hi treballen les dones de l'art textil i els homes del ram de l'aigua, però además els soldats de França.

Barcelona frueix els beneficis de la llei de compensacions. A França ploren i aquí riuen; a França paguen i nosaltres, es dir, ells, cobren; vestim a França per poguer despullar a Catalunya; geuen els morts vestits amb panyos catalans, per a que els nostres vius se belluguin. En aquest Carnaval, Barcelona se'n riu dels morts i dels que els vetllen. Els telers marxen, els comptes corrents puguen, els «saldos» s'ageganten i la trinxera segueix demanant amb avidesa.

Per això el Carnaval nostre de la guerra sembla un Carnaval d'exportadors. Han guanyat un mil·lió i se gasten cent pessetes. En els frontispicis de les nostres sales coreogràfiques haurien d'inscriure la vella sentència: «Si això és guerra, que mai vingui pau.» Perquè amb la pau no hi hauria diners, i per lo tant tanta alegria. En lloc de un Carnaval Mötet-Chandon, com el d'aquest any, tindriem un Carnaval Codorniu espumós.

PARADOX

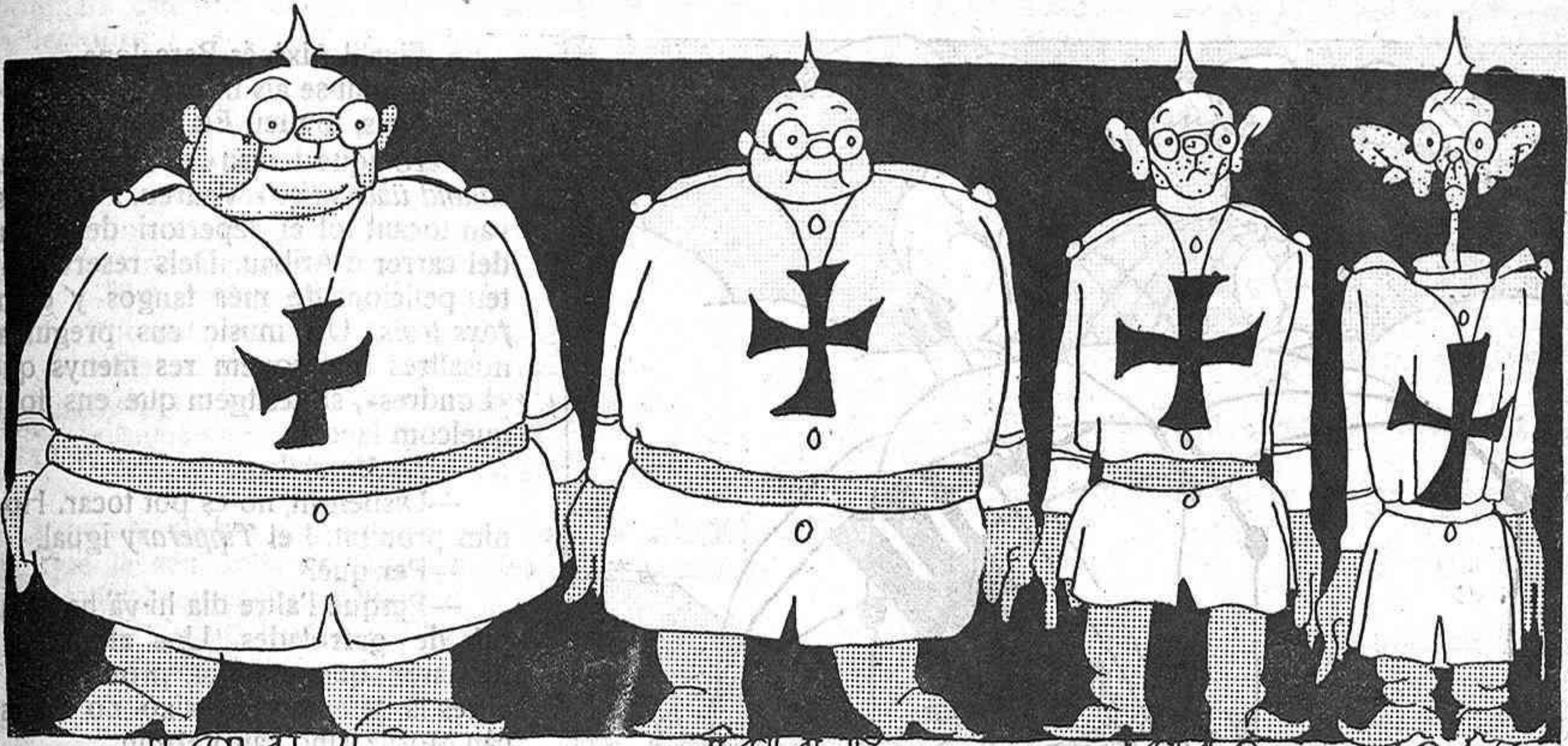
L'ermilla toçuda

Estic segur de que moltes coses que creiem inanimades, molt al contrari tenen un esperit ara rebel, ara ple de bondat i d'obediència, lo mateix que les persones i les besties i la més gran prova n'és el que, com les besties i les persones, moren de vellesa o per accident fortuit o per la violència. Devegades deixen d'existir en la infantesa degut a un canvi radical de moda, com els nins ho fan degut a un canvi de temperatura.

Si això que acabo d'exposar ho digués dels rellotges, dels gramofons, dels tranviectrics, dels automòbils i de les plomes estilogràfiques tots hi estarien conformes, però no són aquests sols els objectes dotats d'una ànima i d'un caràcter; servidor n'ha conegut moltes altres, especialment entre les peces de vestir.

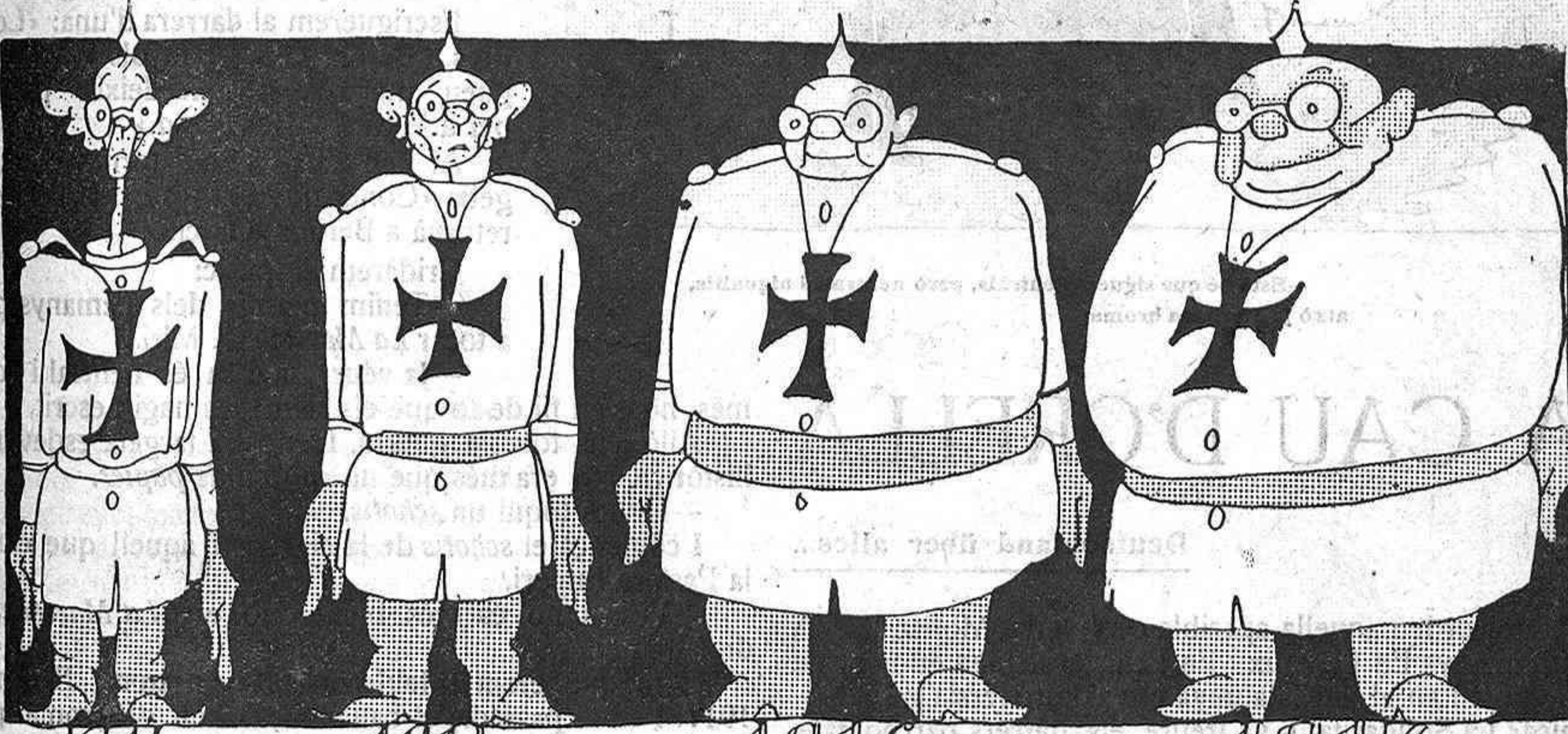
Actualment per no anar més lluny pateixo horriblement amb una ermilla més toçuda que un aragonès. Veuràn: de temps immemorial jo he tingut la costum de ficar-me a l'hora ermilla i americana, mai hi havien tingut res que dir, al ficar-me al llit me les treia, dormien a la capsalera i l'endemà me les tornava a posar bé i depressa.

Doncs aquesta d'ara no. Fico el braç esquer, molt bé; fico el dret, fumuda, l'ermilla ja s'ha escapat i me penja esquena avall. Aul treute el jec altre vegada i posa't l'ermilla sola.

1914 1915 1916 1917

Els alemanys de Berlín

1914 1915 1916 1917

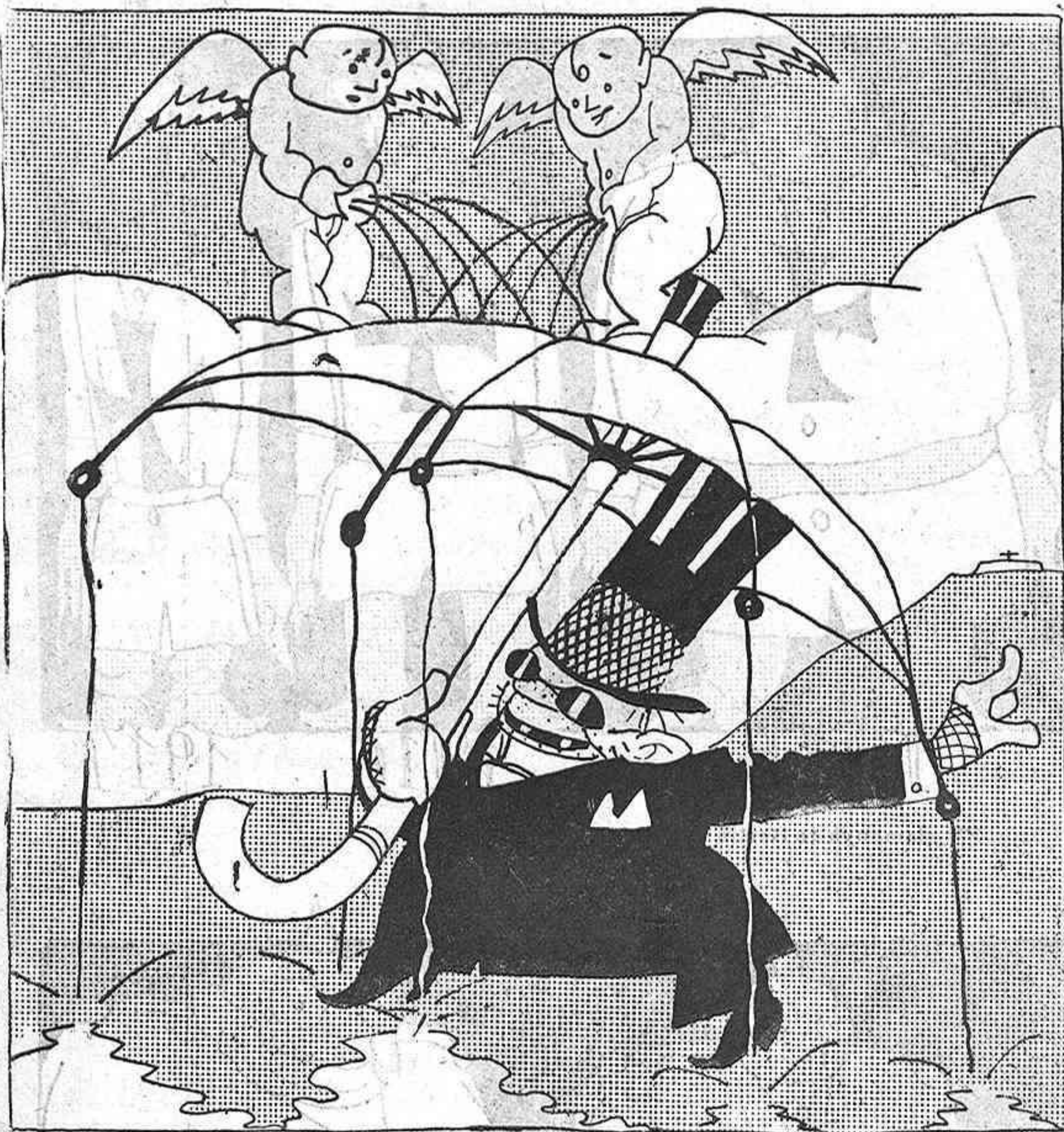
El alemany de Barcelona

Jo, que la veritat, sóc puntós, vui domesticar-la, però hi perdo perquè ara además d'escapar-se'm ha après la gracia de llençar-me a terra els cèntims i el rellotge i demás objectes útils que porta en les butxaques. No se com acabarem.

I no és la ermilla sola, no. Una vegada tenia un capell que era veritablement el berret màgic. Mai vaig poguer conseguir portar-lo com les persones els duen, amb el llaç a l'esquerra; era inútil me mossegava els polsos, posava el llaç a la dreta? molt bé! Pensant que no fos una equivocació del sombrerer vaig donar volta a la cinta, però i cal! mossegava més que mai. No vaig tenir més remei que posar-me'l com ell volia. Els amics me deien:
—Tu; portes el berret al revés.

—No.
—Home, mira el llaç.
—No, ja ho sé, porto el berret al seu gust.
I me prenién per ximple.
He tingut uns guants de llana que per a poder-los dur tenia de posar-me el de la dreta a l'esquerra i viceversa, amb els brodats sobre el palmell; uns pantalons que's fumien de mi i dels altres i reien per la bragueta posant-me en mil compromisos; una corbata que devia fer ganyotes perquè provocava les rialles de tothom; he tingut..
Bé, vaja, vosaltres ja heu tingut prou paciència.

Número 2000

—Està bé que siguem neutrals, però neutrals i igualits,
això ja és massa broma.

A CAU D'ORELLA

Deutschland über alles...

Recordem aquella apacible cerveseria Moritz, on fa quinze anys En Lerroux i En Peius sostenien en nom de Espanya i en el de Catalunya una controvèrsia gastronòmica? La Solidaritat li va treure els darrers parroquians polítics i restà quieta, sense altre soroll que el de les bitlles del jardí i els valsos de la pianola. Però ara han posat un complement a les bitlles i es fa música i balls i *souper-tangos*. Qui vol les sorolloses bitlles es queda a baix i puja a dalt el filarmònic.

Els reservats—és a dir, uns petits menjadors sense res tou i una porta de vidre glaçat—tenen noms, els hi diuen «Roma», «Berlín», «Londres». Un home busca Reus i no el troba; però surt als passadixos i troba una, dues, tres, quatre parelles. Esclata un petó, un altre i un altre. S'obre «Roma» i apareix un romà. Passa per entremig dels idilis, i truca a les portes de «París». —«París!» «París!» —Sembla una conferència telefònica. S'obre la porta de «París» i apareix una dona posant-se la careta.

—Surt—cria—mira quin passadix més caio. Això, això és Barcelona.

Els músics acaben de tocar un tango. El nostre romà, amb la xicota de la careta, es dirigeix al final del passadix camí del saló de ball:

—Fixa't! Això és Barcelona.

I dirigint-se als músics:

—Nois, toqueu *Els Segadors*.

Però aquest «cau» es titula «*Deutschland über alles*». Veureu... Els músics van tocant tot el repertori dels pianos del carrer d'Aribau. Dels reservats surten peticions de més tangos y de més *foxs trots*. Un music ens pregunta a nosaltres que sopem res menys que a «Londres», si desitgem que ens toquin quelcom favorit:

—*La Marsellesa*.

—Dispensin, no es pot tocar. Ho tenim prohibit. I el *Tipperary* igual.

—Per què?

—Perquè l'altre dia hi va haver una mà de garrotades. Uns alemanys es pensaren que era una provocació, els altres la defensaren i això no va ésser can Moritz, sinó can Verdun.

Cridarem un moço:

—Hi ha algun alemany per aquí?

—Sí, aquí al costat, a «Berlín».

—Doncs porti'ls aquesta targeta:

Escriguerem al darrera d'una: «Londres a Berlín. Dos espanyols els hi pregunten humilment concedeixin permís per a tocar *La Marsellesa*».

Al cap d'uns minuts tornava la targeta: «Concedido permiso.» La targeta, retornà a Berlín: «Gracies.»

Cridarem al music:

—Tenim permís dels alemanys per a tocar *La Marsellesa*. Miri...

—Ja veurà, la casa és neutral i ademés no s'en fii de lo que els alemanys hagin escrit.

Allò era tota la guerra. La nostra targeta esdevenia històrica. No era més que un *chiffon de papier*.

—Doncs toqui un *schotis*.

I començà el *schotis* de la cigarrera, aquell que canta la Pastora Imperi.

—Vès si no és més bonic això, que *La Marsellesa*, digueren elles.

Com que erem intel·lectuals, sospirarem: Espanya 1917. I en el passadix el ballarem, davant del romà que tornà a engrescar-se.

—Això, això és Barcelona. Nois, toqueu *Els segadors*.

Cançó lituana

«L'Associació de Musica da Camera» ha donat un altre concert, de cançons que ha cantat la senyoreta Lahovska, una dona admirable.

El concert va ésser completament de *camera*. En la nostra cambra de solters, no voldríem escoltar altres cançons. «Dolç estimat» deia l'una; «Oh, de ma dolça ardencial» cridava una altra; «Oda sàfica» complicava una tercera. Però va arribar-ne una que obligà an aquells apacibles filarmònics a mirar-se amb la cua de l'ull. Es titulava «Cançó lituana» i com sigui que constituirà en les costums de l'Orfeó Català un precedent que ens permetrà sentir ben cantat el «Terriçaire» i altres ardentes

i populars cançons, volem donar-la a conèixer als nostres llegidors:

Queia la nit i apuntava el dia;
dalt la finestra la mare's glatía.

—Digues, filleta: per què tant trigaresh?

On tos cabells i tes galtes mullares?

—Jo era a la font per' dur la gerra plena,
i un rajolí m'haurà mullat la trena.

—Noia, m'enganyes!...

T'ho endevino, tan sols me cal mirar-te.

—Cert, mare meva; no't vull dir mentida,
que allà a la font he vist l'hom qui és ma vida.

Sols una estoneta me tingué abraçada;
no sé pas com fou, que he tornat mullada!

La gent es mirava amb una alegrí! Tothom aplaudí,
tant, que la senyoreta Lahovska tornà a cantar la cançó
tan gustosa al seu espiritual auditori.

La cançó vinenta, com era d'esperar, es titulava «El
breçol».

FAULES INTRANSCENDENTS

El lleopard, l'ase i les pomes

Fou en el regne misteriós del sempre
més enllà, l'únic regne veritable entre tots
els desgavellats regnes de la terra.

Sota un cel tan daurat com les il·lusions
de qualsevol marquès alcalde, sota uns nú-
vols tan positius i tant densos com els ta-
lents de qualsevol regidor popular, damunt
d'una terra tant feconda com l'inspiració
de qualsevol poeta a sou, una pomera
frondosa aixecava sa puntosa abundància.
De les seves branques, retorçades i ver-
des, penjava l'or de la fruita temptadora.
Però ja il no hi havia Eva a qui el serpent
maligne pogués, insinuant i sibilític—com
un secretari de C. N. R—explinar les pers-
pectives de la temptació.

No hi havia Eva, però hi havia un ase.
No és precisament lo mateix, però és la
veritat. Aquella pomera esplèndida, aquell
bé de Déu de fruita camosa pertanyia a
un ase.

Mestre Ase cada jorn anava examinant
—perquè això d'examinar ha sigut moltes
vegades feina d'ase—els progressos que
en sa maduritat anaven fent les pomes. En
aquelles pomes ben venudes ell hi tenia
les garrofes de l'any.

Ve't aquí que un dia—el segón dijous
de la setmana dels set dijous, que és el

jorn més fixo e inmutable en mig del desgavell del calen-
dari universal—Mestre Ase que veia madures les pomes
cridà a son veí el mico per si's volia enfilat a la po-
mera, collir les pomes y dur-les a mercat.

I ve'taquí que'l Mico que era com a bon bohemí un
xic aventurer i un xic llest—només era un xic—hi vingué
bé, i arreballant la daurada abundància, la prengué per
son compte, tant per son compte que al intentar l'Ase,
com amo i senyor, pendre nota de la fruita i donar ses
instruccions, el Mico, saltironant amb gràcia, li fugí del
davant i emprengué carrera, no precisament vers el mer-
cat, sinó vers la Selva.

Però, fills meus!, a la selva hi sortí el Lleopard que
li deia, diu, veient-lo tan espantat:

—On vas amb aquestes pomes? Ja me les estàs do-
nant.

—Que no.

—Que sí.

Que sí, que no, ja hi són. I vinga bramuls i salts i

—Vaja, Sant Pere, home!... Deixeu-me anar a veure el
Carnestoltes de Barcelona!...

MASCAROT DE MODA

—Quin èxit, eh, si em presentava aixís a la Rual...

sang i lluita i carniceria. Semblaven aquelles besties—tan era ardid i sagnanta la lluita—dos homes armats.

Mentrestant Mestre Ase, que veia malmesa i destrocada i perduda sa bona collita de pomes i ses garrofes de l'any, en mig de la selva bramava immòvil, sense parar de mirar la lluita, tot pasturant a voltes, cansat de bramar.

En ajuda del Mico vingué'l Lleó. El Lleopard fou vençut, i allí mateix, davant les mirades astorades de l'Ase desvalgut, els vencedors se menjaren les malmeses pomes.

L'Ase bramava tot pasturant.

***

Feta avinença del cas a La Guineu, jutgesa, el Mico i el Lleó, aquest tot ensenyant les unghes, exposaren les raons en que havien fundat la seva usurpació.

Detingudament narraren també les aventatges que d'haver mort al Lleopard, lladre d'aquell regne, ne vindrien a tots sos habitants. Fou una ressenya minuciosa i clara que'ls corresponsals de totes les agències telegrafiaren arreu del món i que fou favorablement comentada pel gran historiador d'aquelles terres, Rudyard Kipling, gran coneixedor de lleons, serps, lleopards, submarins i altres animals.

Després que hagueren callat el Mico i el Lleopard, la Guineu se dirigí a l'Ase:

—I tu, què feres? Perquè no intervenies en la lluita?

I Mestre Ase bramà sentenciosament:

—Jo no podia fer més que bramar davant d'aquella lluita, perquè jo, senyora jutgesa, era Neutral.

L'auditori trencà una gran rialla. Les oques, especialment, allargaren l'impertinència de son riure sec.

I la jutgesa fallà.

Desde aquell dia fou Mestre Ase condemnat a rodar la sinia, per a que tothom pogués beure aigua còmodament.

JORDI APAMS

La rua

La gent hi compareix de tots els cantons de la ciutat, amb la cara riallera i l'ànim propens a la joia. De totes les cases, hi va la família sencera: la mare, encomenada de la alegria de la festa; la noia amb la secreta esperança d'un «qui sab...»; la canalla, amb l'il·lusió de les coses violades que'ls hi frapen agradablement la vista; i el noi, ja home fet o en els començaments de la joventut, per aprofitar l'estona o per a iniciar-se en els primers passos del futur «corrido». Fins el papà hi acompanya als seus el diumenge; i els altres dos dies si té un moment, hi va a donar un tom, censurant la poca-solta i el decaïment actuals per enyorar aquell brillant Carnestoltes antic, de «La Baldufa», «El Gavilán» i el «Niu Guerrer».

Comencen a compareixer carruatges. Primer les carrocetes anunciadores que, com que són ocupades per persones manades—aquells homenassos que mastegant continuament uns escanya-pits sempre apagats, els hi surten els grans bigotis per sota la carota—hi arriben puntualment, tirant prospectes, llençant objectes diversos

amb el reclam consegüent, i que la mainada s'apressa a recollir com si fossin coses de molt valor. Després, els llastimosos cotxes de lloguer carregats amb cinc o sis galifardeus que sumen uns quants quilos, i el tot arrocegat per una arpa viva, un cavallot vell i xacrós, que camina amb el cap cot al pes dels anys i amb un ranquejar rítmicament dolorós. Finalment, els lluent carruatges particulars, els automòbils de luxe i els cavallers arrogants que corren decidits entre les fileres de veïcols com donant *cargas de fondo* a les xarxes de serpentina.

Les llotges i tribunes s'omplenen de gent heroica que asseguts i «amb aquella alegria», arrosten valentament l'airet fi i traïdor del febrer que porta els costipats empipadors i els dengues perillosos. Pels passeigs laterals, una multitud compacta badoqueja a un i altre costat, admirant lo que li crida més l'atenció i rient amb l'acudit d'un bromista o amb la disfrega grotesca d'un tranquil.

Venen més i més carruatges. I arriba un moment que s'espesseix tant el trànsit, que'ls veïcols caminen a pas de tortuga i sofreixen llargues estades abans de desfer-se—per pocs instants—el nus que els entreté. Entre crits i rialles, sorolls de botzines i trompetes, plouen paperets de tots colors i zig-zagueigen per l'aire les serpentina violades. La lluita, a voltes, se fa bellament ferèstega. D'un cotxe a l'altre se vessa'l *confetti* omplent els seients i els ocupants d'una gran taca colorida i les tires de paper serpentina d'un cantó a l'altre fins a formar una llarga cabellera multicolor en el berret de copa del cotxer que s'ho pren amb somrienta paciència, pensant, potser,

L'ANGLÈS

—Es dir que'm bloqueges, eh ... Si que ho sentol...

amb la propina que tot ho compensa. Les damiselles assegudes sobre les capotes—que's planyen de gust grinyolant discretament—són les més entusiastes en l'entreteniment de la lluita. Amb llurs mans finament enguantesades tiren a grapats els paperets i llencen amb tota llur força les serpentines, que quasi sempre van a caure senceres a pocs passos de distancia i que els bordegaços s'apressen a recullir aprofitant una badada dels guardies.

Se fa fosc. Entre la gentada que deambula calmosament, passen, tots seriosos, uns mamarratxos grollers que fan riure a molts i fastigueigen a d'altres. Les modistetes, gentils i alegroies, contesten a alguna paraula galant amb una resposta adequada seguida d'un enfilall de rialles. Una colla de salta-taulells i de desvagats, empaiten amb els antipàtics plomerets, a una dona disfregada del sexe contrari. Les carroces comencen a desfilar, les cadires se buiden i els vianants també se disposen a marxar. La gran onada humana va en direcció a la Plaça de Catalunya per allargar la passejada. Els llums dels passeigs il·luminen vagament el quadre. L'hora discreta de les paraules a cau d'orella, de les apretades i dels pessics, és arribada...

JORDI CATALÀ

DECALEG DE CARNESTOLTES

A tots aquells ciutadans—benaventurats d'ells!—que se senten amb dalit i humor de practicar les ensenyances de Momo i que, a pesar de les circumstancies del bloqueig dels submarins i de la manca de subsistencies, creuen un alt deure sagrat de ciutadania el fer de comparses en aqueixa Gatzara continua organitzada per l'«Atracció de Forasters», a tots aquells aixelabrats ciutadans brindem les següents màximes de Carnestoltes:

I.—Tu, que duus la cara tapada, garde't bé d'aquell que la té forrada.

II.—¿Què'n treus de estrafer la veu, si el teu gest personalíssim te pot descobrir?

III.—Creu-me, Pierrot, aixís que sentis el primer simp-toma d'avorriment, entorna-te'n a casa.

IV.—Si tan t'agrada anar disfregat ¿com esperes fer-ho una vegada a l'any? Feste clergue o militar.

V.—Val molt més una carona simpàtica que una careta bonica.

VI.—Quan surtis al carrer a fer la figuereta, surt ben proveït de figues i resignat a deixar-te-les menjar totes.

VII.—No sentis vanitat per la careta que portes, perquè tampoc se t'ha de conèixer.

VIII.—Al empendre un conegut amb el clàssic: ¿Que no'm coneixes? pensa sempre que no hi ha res més trist que un abronçador abronçat.

IX.—Vesteix-te de trinxeraire, si et sembla, però procurant portar un duro a la butxaca... per a pagar la tren-cadica.

X.—Si amb la careta posada intentes fer l'amor a una dona, corres el perill de que aquesta dona tingui un desengany... quan te la treguis.

Aqueixes deu màximes, si ens vaga, les anirem a escampar, des de dalt d'un carro, disfregats d'astrolegs, el dia de la Rua.—XARAU

Nostres llegidors estaran, segurament, del tot conformes al opinar que l'aconteixement de la setmana en el ram d'espectacles ha estat, a Barcelona, la reaparició de la Meller en l'«Eldorado». Vagi, doncs, per a ella, la més efusiva salutació. La Raquel, com l'anomenen simplement els seus admiradors, se'ns presenta actualment en el repertori de les seves noves cançonetes més artista, més aplomada i amb aires de molta més distinció que abans. Sembla que aquells trajos de *corista barata* a que era tan aficionada en altres temps, ha tingut el bon gust de arreconar-los per a sempre més; i avui veureu la seva figura, graciosa i gentil, habillada amb riquíssimes vestes, que encanten per la seva elegancia i la seva senzillesa i que damunt d'ella llueixen doblement; i avui li sentireu cantar unes *tonadillas* intencionades, picaresques, sí, però mai grolleres i descocades com les que cantava abans; i aqueixes cançons, sobretot aquella admirable *Mimosa* i aquella exquisida *Flor de thé*, cantades per ella, amb el seu posat tímid i despreocupat a la vegada, amb la seva carona de santa ignorancia desvergonyida, amb els seus ulls clars, humids, plens de picardia i de sentiment tot barrejat, aqueixes cançons vos arribaran al cor i opinareu com nosaltres que la nostra Raquel és la única, la generalíssima, la primera *mariscalca* de la República del gènere ínfim.

Però ail... aquest *ai* ens surt de molt endintre; avui la Meller està lleugerament enregollada, i a pesar de la seva bona voluntat i amb tot i els seus refinaments artístics adquirits, la Meller no canta com cantava. Mal llamp!... ¿Què fan aqueixos fabricants de pastilles pectorals i guturals, «Valdas» i romanços, que no n'envien una capseta a la noia mimada del públic barceloní? Apa, doctor Andreu, sigui galant amb les senyores, una vegada a la vida!...

— En el palau vodevilesc del «Victoria», En Pepet Santpere va celebrar el seu lluit benefici fent el miracle de arrencar de les respectives llars a gran nombre d'espectadors en una nit de tots els diables. Ens obsequià amb una novetat que tenim d'agrair-li: l'estrena del graciosíssim monòleg d'En Rusiñol *Un home de sa casa*, una humorada riolera, xamosa i esplèndida com filla de tal pare, que el simpàtic beneficiat interpretà amb tots els ets i uts, i que valgué molts aplaudiments, tan al autor com al comediant.

— En Videgain va treure, l'altra nit, en la seva barraca del «Nuevo» totes les forces de flaqueza de que disposa com a graciós d'empenta per a fer-nos empassar sense protesta una obreta fluixíssima: *Los Piratas*, dels senyors Garrido i Rollan. Mercès a la mica d'espectacle en que s'apoiem el llibret i la musica, i mercès també a la brillant presentació, molt agradable en lo que toca a trajos i decorat, l'obra, si bé decau constantment, no arriba a ensorrar-se del tot. Allò que diem: ni verd ni madur, ni carn ni peix, ni figa ni raïm.

Al «Romea» preparaven un gran aconteixement de *risa*, que degué tenir lloc tal dia com ahir. Es tracta res menys que de l'estrena de *El último bravo* una obra d'En Muñoz Seca, mestre en trencadures i esqueixaments; però, com que d'ahir a avui no hi van sinó hores, i el temps passa i la Joana balla i les màquines no tenen espera, ens trobem que ens és materialment impossible parlar-ne aquesta setmana.

També pel mateix dia—diguem nit i estarem més en lo just—a cà la Jordi anunciaven un nou vodevil, *La boca del llop*, destinat a alegrar als seus fervents parroquians tan amics de la xerinola. No s'impacientin, que a totes les penitentes confessarem, quan els arribi la tanda. Com haurem de parlar, igualment aviat, de la famosa obra de gran espectacle del nostre Rusiñol *L'auca del senyor Esteve*, que ja és un fet que se estrenarà amb tots els honors que li requereixen en el teatre «Victoria» del Montmartre barceloní. I aquell dia sí que repicarem fort.

BL NEUTRAL

- Cantem-n'hi una?...

CONCERTS

Tingué lloc en la «Schola Orpheonica» l'anunciat recital històric a càrrec de la cantatriu Serafina Bignotti i els pianistes Mestre Arthur Marcet i Dolors Bignotti.

El programa assolí justa interpretació en la distingida contralt senyoreta Serafina Bignotti, cantant totes les obres amb insuperable art i delicada dicció. La celebrada artista, davant les ovacions de l'auditori, va veure's precisada a repetir l'hermosa pàgina de Mezzaferrata «Presto, presto lo m'innamoro» i les tan aplaudides obres de Shumann «Vol siete lungi» i «I due granatleri».

Els aplaudiments foren extensius al mestre Arthur Marcet i a la senyoreta Serafina Bignotti.

— Ha sigut contractada pel «Círcol de Sans» la Orquestra Sinfònica que tan admirablement dirigeix el mestre Lamotte de Grignon, per a que'l dia 25 del corrent, per la tarde, hi dongui un escullit concert.

Es d'aplaudir an els que porten la direcció del «Círcol de Sans», ja que trobant-se en una tan populosa barriada obrera, s'afanyen en tots els seus actes per a donar a conèixer en son hermosíssim local tot quant passa per Barcelona que representi cultura i educació.

NOTES D'ART

Apart de moltes altres petites, de les quals donarem compte a la seva hora, perquè amb temps i palla maduren les nespres, farem avui esment de tres o quatre exposicions, bo-i protestant d'aquesta epidemia de pintura que quasi quasi ja sembla la pigota o el tifus, enemic mortal del doctor don Guillem López.

Com que els forasters són en tota casa de gent ben criada els que deuen ésser primerament atesos, deixarem targeta de visita en l'exposició que a benefici dels llegendaris espanyols que lluiten a França hi ha mancomunadament en les «Galerías Layetanes» i en el salonet de *La Publicidad*.

Forain, Rusiñol, Suñer, Paul Adam, Padilla, Leandre, Anglada, Inglada, Apa, Nogués, Humbert, Nonell, Canals, Abel Fawre, Aragai, etc., etc. són els dibuixants i pintors. En Juli Antoni, En Casanovas i altres, els escultors. Crítica? No. Tots estan bé, admirables. El pobre aquell d'En Turgueneff deia al qui li dava una encaixada: «Mercès, germà, això també és caritat»; tenia tota la raó. Aquí en aquesta exposició lo que hi ha que agrair és la bona voluntat; aneu-hi tots i sobre tot els dijous i els diumenges; hi ha molt bon públic.

I anem a cà'l senyor Enric Galvey. Exposava el distingit paisatgista fins a setze pintures i sis aigua-forts. Els aigua-forts no acaben d'agradar-nos en general; els trobem excessivament borrosos i mancats de *savoir faire*.

Referent a les pintures, com que no ens agrada molt reventar, direm que la tela número 1 que s'anomena «Les avençades» no ens agrada gens ni mica, el color és agre i la composició minça. «La tarde que s'acaba» tampoc ens acaba de convèncer i en «Pineda al capvespre» hi trobem a sobrar la lluna. Massa lluna.

En canvi el cel del número 5 «Matinada de tardor» ens entusiasma; creiem que el número 9 «La dreuera» està molt bé, igual que el pastell «Placidesa». I referent al número 10, «Després d'una gotellada», el considerem com una de les millors obres de l'autor, sobri, ben construït i plè d'ambient.

El senyor Casanovas té una exposició al «Saló Parés» que es veu molt concorreguda.

Etc., etc.

La setmana de la pluja, o sigui la setmana passada, ens privà diumenge de tot espectacle deportiu, gairebé.

I no perquè fós el diumenge dia de mal-temps, no. Sortosament, com ja sabran els llegidors, al eixir de casa un podria deixar-se tranquil l'impermeable, les botes de goma i el paraguès. Feia un sol com un tortell i a la tarde tampoc va ploure.

Però la F. C. de C. de F., determinà, pel mal estat dels camps, suspendre tots els partits de Campionat, i aixís ens trobarem al anar a la gazeta del futbol, o sigui a Canaletes, amb un avís enganxat al mirall aquell que tantes coses ha vist i tant blanquet s'ha empassat, que ho deia.

TORNANT DEL BALL

— Dos quarts de sis de la matinalada!... A la dona, si em senti!...

— Ai, no sé, Manolo, aquest ball me sembla que té un aire massa democràtic...
— Doncs amb aquest aire lo que has de mirar és no constipar-to.

De manera que'ns quedarem bastant avorrits i gairebé decidim ja passar la tarde en qualsevol cine a veure *El coche número 13*, quan ens asseguren que'l *Barcelona* i'l *Centre Sports* de Sans, amb l'intent d'accontentar la parròquia, es barallarien al camp del primer.

Cap allà falta gent. Entrem i veiem la mar de sorpreses: En Greenwel de defensa, l'Armet de mig centre, i un tal Bonet, a qui no coneixiem, de devanter centre.

Això pel *Barcelona*. En quant al *Centre*, com que ja no'ls coneixem tan, ens semblaren els mateixos de sempre.

En resum, un partidet per a portar-hi la família i passar el rato. Guanyà el *Barcelona*—natural!—per 2 a 1. I en paus.

— Els de l'art de la marina estan quietets per ara. Solament els *veteros* es belluguen.

Ara els del Marítim—serie Hispania—corren una copa que l'han anomenat «Copa d'Hivern»; però ja cal que s'espavilin i l'acabin aviat, perquè d'aquí quatre setmanes entrem a la primavera, i allavors l'hauràn de titular *Copa de mig temps*.

— Els qui han obtingut un èxit esclatant, a Madrid, són els de l'espardenya; els de la cursa a peu a través de camps y montanyes.

A Madrid, en el *Cross Country* nacional (?), davant de lo

milloret dels corredors bascongats i madrilenys, els nostres atletes Prat, García, Calvet i Erra han assolit els quatre primers llocs, fent el recorregut de prop de 13 quilòmetres en 49 minuts i mig el primer, i en 15, 26 i 36 segons més, els altres.

Es la segona vegada—dos anys consecutius—que'ls corredors catalans guanyen als de tota Espanya a Madrid mateix, i considerem un gros honor per a la nostra terra el que aixís sigui.

Que si en qüestions espirituals pot Catalunya donar belles mostres del seu valer, en qüestions de cultura física podem i devem ésser sempre els primers.

La nostra enhorabona, doncs, als simpàtics compatriotes vencedors.

Hip

Campionat de Catalunya de pedestrisme. —Prosegueixen els treballs preparatoris d'aquesta gran manifestació deportiva que organitzada pels entusiastes elements de la Secció de Sports i Excursions del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria, tindrà lloc el vinent dia 22 d'abril.

Com a primer premi figura una magnífica copa «Challenge», donatiu del Excel·lentíssim Alcalde de nostra Ciutat, el Marquès d'Olérdola. S'esperen nous i importants premis.

Aquesta cursa s'estableix d'acord i baix el control de la Federació Catalana.

Esquellots

Encara plou, gracies a Déu.

I si no plou, continúa l'humitat. I ja ho diu la dita: carrers humits, calaixos eixuts.

Aqueixos darrers dies només s'han om

plert els calaixos dels venedors de paraigües i sabates de goma.

En Romanones, el gran negociant, ha demostrat en aqueixa ocasió no ésser gaire previsor.

O sinó ja hauria posat a Barcelona un gran establiment d'articles impermeables.

Tanta falta que'ns hauria fet un «Palacio del Chubasquero»!...

El nostre bon amic i company Santiago Rusiñol ha declinat l'alt honor que volien fer-li els pintors del «Círculo Artístico» enlirant-lo a la categoria de patíum presidencial.

Raó de pès exposada per En Tiago: «que ho ha consultat amb la *gota* i que la gota li diu que encara li queden uns quants anys per a anar a pintar jardins per aquests móns de Déu.»

Ho sentim pel «Círculo» i ho celebrem pel nostre amic.

Tal dia com ahir va ésser el Dijous gras.
M'hi jugo un peix que no degueren adonar-se'n.
Es clar!... Un dijous gras en el tercer any de guerra, per força havia de resultar una cosa magre.

Fins pels feliços neutrals.
Si això és guerra...
A casa dels marquesos de Hijosa de Álava hi hagué l'altra nit gran *juerga* andalusa.

Els nostres flamants aristòcrates anaven disfregats de *chulapones*, d'*apaches* i de *gitanos*.

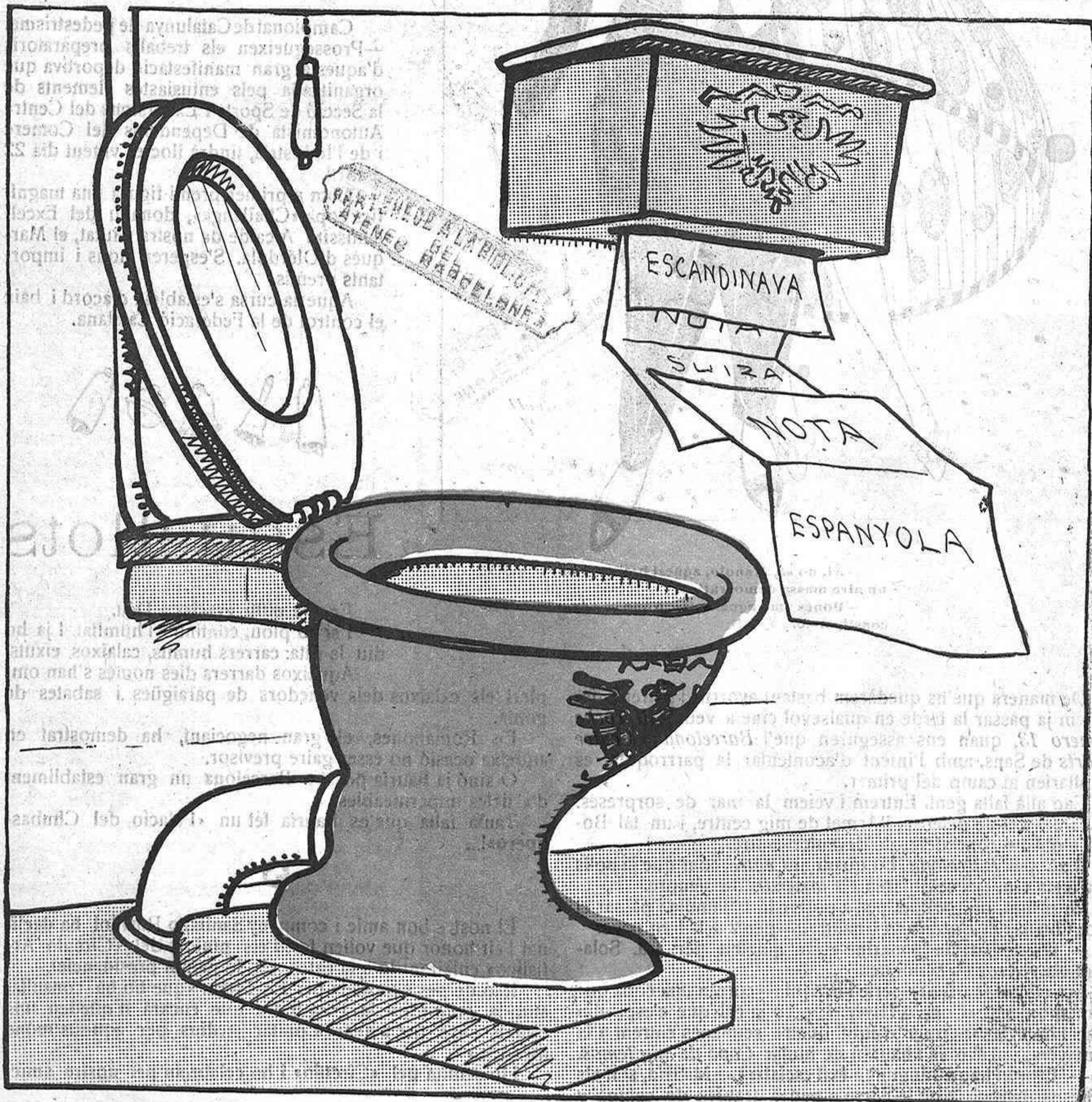
Per «piscolabis» menjaren *churros*.
No més hi faltaren les *gofetás*.
Quina llàstima!

Resulta ésser un gran èxit l'Exposició a favor dels Legionaris espanyols oberta a les «Galeríes Layetanes». No podia ésser menys. Satisfets poden estar-ne els organitzadors i satisfeta Barcelona d'haver complert amb son deure.

Aquí, els que simpatitzem amb aquestes idees som també legionaris, perquè som *legió*.
I que s'enfutismin els germanòfils!

A l'Ajuntament celebren sessions que duren fins més enllà de les tres de la matinada. No creguin que's tracta d'un excés de zel per part dels nostres regidors. Es senzillament sentar precedents i disposar d'arbitris per a tornar de dia a casa... amb l'excusa de l'Ajuntament.

¡Com que ara hi han tants balls de disfresces!

MÀXIMA KANTIANA

«En aquest món totes les coses tenen el seu destí»

Com tots els anys que el «Círculo Artístico» se llença, també el ball d'aquest any, celebrat a «Novedades», haurà sigut el millor de la temporada.

Tres quartes parts de l'èxit s'ha d'abonar al compte d'En Salvador Alarma, que té la mà trencada en fer les coses bé, depressa i amb un devassall de bon gust. El jardí viu, fet per l'Alarma, estava tan bé com si fós pintat per En Rusiñol. I això és el millor elogi pels nostres dos bons amics.

El reste de l'èxit es deu al bon gust de les dones i a la distinció dels homes. El ball fou de lo més selecte d'aquest ram.

La palpitant—i tant!—qüestió del teatre català és objecte de molts comentaris. Això de que un banquer-navier-millonari sigui l'home redemptor fa que molts creguin que és arribada l'hora de la resurrecció. Així sia.

Però si volen que parlem amb franquesa és precisament una mica de *franquesa* lo que creiem que fa falta amb una Empresa. Dolorós és dir-ho, però cal dir-ho.

En *La Vanguardia* de fa uns dies se publicà un article titolat «Nuestro gozo en un pozo». No llegírem res més. No sabem de què tractava ni qui l'ha escrit. Però un títol aixís, no falla. Era un article carregat de raó.

Per mor de les combinacions dutes a terme per l'Empresa Taurina Echevarría, ara resulta dubtós que En Belmonte pugui torear a les «Arenes».

¡Mira que tall! Ara ens expliquem la preocupació del Govern. I quasi quasi la nota alemanya.

Dos musics comenten els darrers aconteixements internacionals.

—Desenganya't: la resposta espanyola és una nota en falset.

—Si; però la nota alemanya fou un *gall* del Kaiser.

L'alcalde feia costat al Bisbe, en la processó de Santa Eularia. Es lo que li agrada més a l'alcalde, això d'anar com els pendons, a la processó. Més que presidir les sessions consistorials.

¡Ai, Senyor! tant jove i ja tant patúm!

Cada vegada que cauen quatre gotes—i qui diu quatre gotes, diu quatre cantis abocats pel broc gros—sentim a dir que's desprèn alguna roca de les pedreres de Montjuic, que va a parar a la carretera.

Diumenge al matí va caure'n una del tamany de una pila de ous que va anar a petar damunt d'un tramvia destruant-lo.

Si hi arriba anar gent, a dintre!

No hi hauria hagut sinó un aventatge a favor de les víctimes: que's trobaven a mig camí del cementari.

FINS ELS XINOS!

—Mobilitzem-nos, o sinó aquests barbres ens pendran el pèl de la cua.

La sessió del Ajuntament haguda en el Consistori el di-lluns passat, va durar fins al matí del dimarts.

Veritat és que dintre de aquella olla podrida s'hi remenen setantadós mil·lions de pessetes.

Això no té cap gracia.

¿Veritat, estimat llegidor, que qualsevol, al lloc dels regidors, l'hauria fet semblant sacrifici?

Llegim:

«Un individuo que acababa de robar cuatro panes, fué detenido ayer en la calle de Farigola.»

Pa, farigola...

Deixeu-lo anar, pobre home, que aquest volia fer sopes.

NOTES DE CASA:

A son degut temps rebérem de la Associació musical «Schola Orphedonica» una atenta invitació per als quatre festivals íntims que han de tenir lloc dintre d'aquest mes.

S'agraeix la finesa.

AVIS

La nostra Administració comprarà a bon preu exemplars de l'Almanac de l'Esquella de la Torratxa corresponents als anys 1904, 1906, 1907 i 1908.

Totes aquelles persones que posseeixin dits Almanacs i se'n vulguin despendre, poden passar per la nostra Administració, Rambla del Mig, 20, llibreria.

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar n.º 2
TELÉFONO 4115

OBRA NOVA

ACABA DE SORTIR

J. DE JESPUS

DEL VIURE ALEGRE

Un tom 8.º

Pessetes 2

LES CENT MILLORS POESIES

DE LA
Llengua Catalana

Triades per

E. MOLINÉ I BRASÉS

Un tom pessetes UNA

SANTIAGO RUSIÑOL

La "Niña Gorda"

NOVELA

Un tom 8.º imprès sobre magnífic
paper de fil marca «Guarro»

Pessetes 4

Llibre de Lectura Escolar

Selecció de treballs en prosa i en vers
d'autors catalans moderns i antics

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom enquadernat amb tela Ptes. 3

KULTUR

ALBUM DE CARICATURES
DE ACTUALITAT PALPITANT

Pessetes UNA

MODAS - FIGURINES

Vogue . . . . . Ptas. 2' -

La Blouse . . . . . « 6' -

Paris-Tailleur . . . . . « 6' -

Paris Enfants . . . . . Ptas. 5' -

Chiffons . . . . . » 1' -

La Mode de demain . . . . . » 1'50

Les élégances parisiennes, ... Ptas. 6' -

NOTA.- Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravís si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA D.^R. GRAU

Instituto Electroterapéutico

Ronda Universidad, 20, pral.
(junto a la Plaza de Cataluña)
TELÉFONO 4210

DIRECTOR: DR. J. MESTRE SANCHO

Las diferentes instalaciones con que cuenta este Instituto, contienen todos cuantos aparatos existen en los grandes sanatorios europeos, más algunos otros que única y exclusivamente posee este Instituto, por haber sido inventados y patentados por su Director. Gracias a ellos y a la técnica especial que empleamos para su aplicación, cada día es mayor el éxito obtenido en la curación de los diferentes estados patológicos, por crónicos y rebeldes que ellos sean

APLICACIÓN DE CORRIENTES

para el tratamiento de: BRONQUITIS aguda y crónica, ASMA, TUBERCULOSIS, PARÁLISIS, APOPLEGÍA, CIÁTICA, NEURALGIAS, JAQUECA, HISTERISMO, EPILEPSIA, NEURASTENIA, ARTERIO-CLOROSIS, HIPERTENSIÓN, ULCERAS, VARIOSAS, DISPEPSIA, DILATACIÓN de ESTÓMAGO, ESTREÑIMIENTO, HEMORROIDES, REUMATISMO, agudo y crónico, GOTA, DIABETES, ESCROFULISMO, ANEMIA, ENFERMEDADES de la PIEL y GÉNITO URINARIAS, etc., etc.

NUEVO TRATAMIENTO PREVENTIVO Y CURATIVO DE LA TUBERCULOSIS

APARATO PARA LA RADIOGRAFÍA INSTANTÁNEA

TRATAMIENTO de la OBESIDAD, especial de este Instituto, ÚNICO DE RESULTADOS POSITIVOS

HORAS DE CONSULTA: DE 3 A 8 TARDE · DÍAS FESTIVOS: DE 11 A 1

CAÇADORS !

Les millors espadenyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engrós i a la menuda
EXPEDICIONS A PROVINCIAS

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Guarniciones para Oardas

Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattberg Cortes, 649, ent.º BARCELONA

Droguería Sant Jordi

PERFUMERÍA :: COMESTIBLES
:: PRODUCTOS QUÍMICOS ::

Carrer del Call, 7 :: Teléf. 3907
BARCELONA

Bazar de la Unión

Útils per a escriptori
:: Tintes superiors ::

Unió, núm. 3 BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vias urinarias
Oólitos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
5 nomines: Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PIDASE
folleto explicativo. Muestras a los señores médicos

Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10 - Barcelona

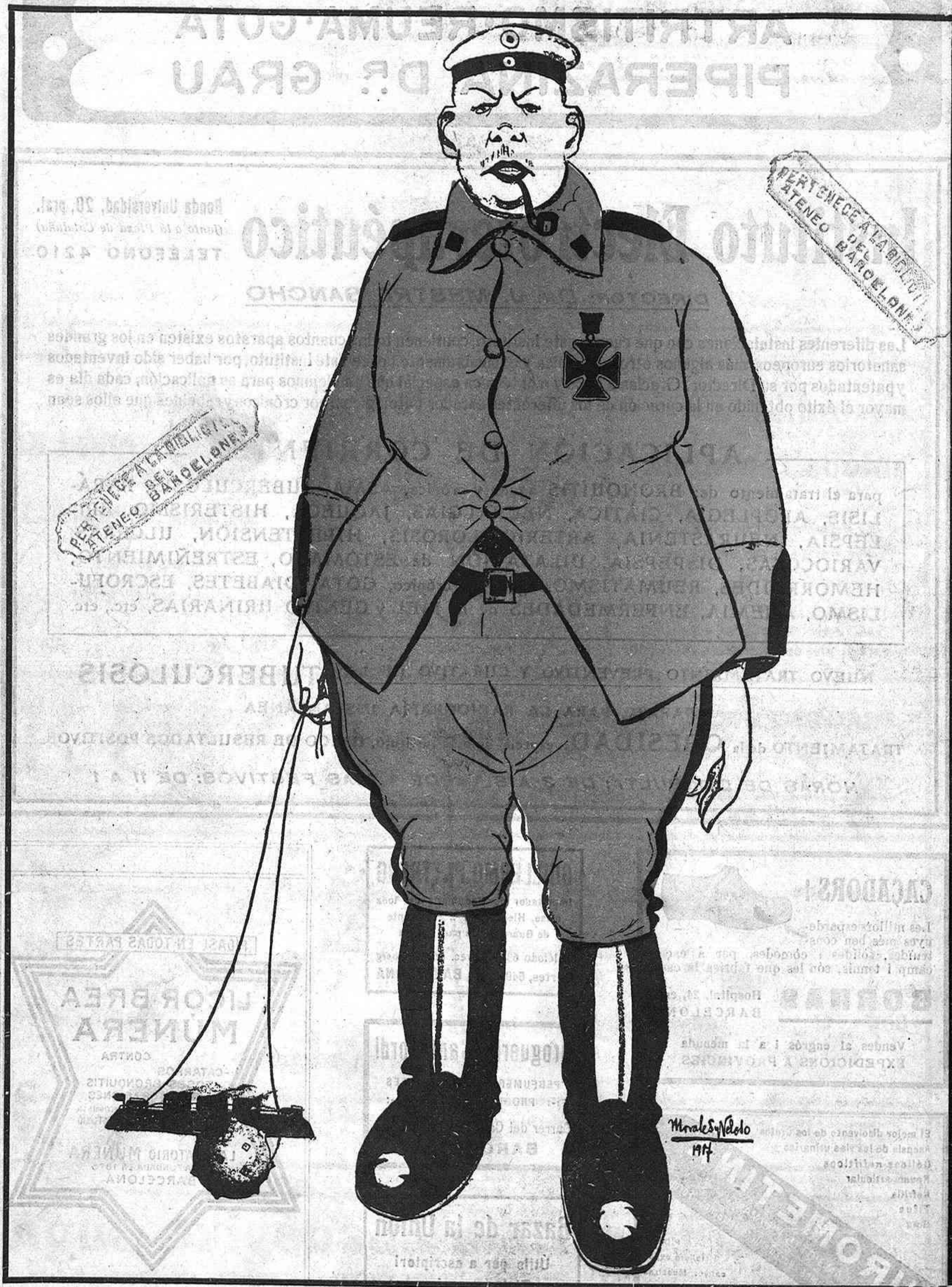
PIDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÚNERA

CONTRA

-CATARROS
-TOSES-BRONQUITIS
-EXPECTORACIONES
-ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
-APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

— Carnestoltes?... Mallatsigal... Tres anys seguits que'l faig, el Carnestoltes!